

CASE:

Bruinrot (*Ralstonia solanacearum*)

In de zomer van 2015 zijn rozentelers en vermeerderaars zeer zwaar getroffen door een uitbraak van *Ralstonia solanacearum*. Dit Q-organisme kon zich in de warme zomermaanden snel verspreiden. Strenge hygiënemaatregelen waren succesvol bij de aanpak van dit organisme.

De bacterieziekte *Ralstonia* kent verschillende verschijningsvormen. De gematigde variant is vooral bekend als de veroorzaker van bruinrot bij aardappel. In juli 2015 is de tropische variant in Nederland aangetroffen bij een Anthurium-teler. Een maand later volgde de eerste uitbraak van de tropische variant in kasrozen. Deze variant heeft veel waardplanten, waaronder tomaat, paprika, aubergine, Anthurium, Gerbera, Curcuma en Pelargonium.

De bacterieziekte kan een tijdje sluimeren, voordat de alarmbellen gaan rinkelen.

Meerdere telers met jonge aanplant merkten dat hun gewas niet goed groeide. Herkenbare symptomen waren er echter niet. Na monsternamen werd duidelijk dat het om *Ralstonia* ging. Deze ziekte is helemaal niet bekend in de kasrozenteelt.

Aangezien deze bacterieziekte binnen Europa de quarantainestatus heeft, ging er direct een melding naar de NVWA.

Telers en vermeerderaars

Nauw betrokken bij de aanpak waren telersorganisatie LTO Glaskracht, tegenwoordig Glastuinbouw Nederland, en Plantum als vertegenwoordiger namens veredelaars en vermeerderaars van plantmateriaal. Verschillende Naktuinbouwmedewerkers droegen bij aan monsternamen, planning en technisch overleg. Alle maatregelen werden uitgevoerd onder supervisie van de NVWA, omdat het om een Q-organisme ging.

Vanaf het begin van de uitbraak riep Glastuinbouw Nederland alle kasrozen-telers bij elkaar. Zij praatten de telers bij over de stand van zaken, gezien de grote impact van dit probleem. Ook andere gewasgroepen werden ingelicht. Ook stelde Glasbouw Nederland samen met Groen Agro Control een speciale advieskaart op met een streng hygiëneprotocol.

Voedingswater en plantensappen

Na de eerste melding startte de NVWA een onderzoek bij kasrozentelers en vermeerderaars. Doel was om zo snel mogelijk de bron te achterhalen. Het ging om een bacterie die zich kan verspreiden door voedingswater en via plantensappen.

Daarom namen de inspecteurs monsters van water en gewassen. Het spoor wees al snel in de richting van een besmetting van plantmateriaal.

In de volgende traceringsfase werd vanuit de vermeerderingsbedrijven verder gezocht bij de snijbloementelers die jonge planten afnamen. Veertig kasrozentelers kregen bezoek van de inspecteurs, omdat zij materiaal hadden ontvangen van deze bedrijven. Later dat jaar besloot de NVWA alle kasrozenbedrijven te onderzoeken.

Grote impact

De impact van deze ziekte was enorm. Bij bedrijven waar de besmetting werd aangetroffen, werden de gewassen direct vernietigd, volgens Fytorichtlijn 2000/29/EG. De getroffen bedrijven raakten door de aantasting in grote financiële problemen. Meerdere bedrijven moesten noodgedwongen stoppen. Andere getroffen bedrijven kregen ook een flinke knauw. Een vergoeding vanuit de overheid is er nooit gekomen, ondanks indringende pogingen van sectororganisaties. De uitbraak is in 2019 'uitgeroeid' verklaard. De zorgvuldige aanpak wierp dus zijn vruchten af. Een duidelijke bron is niet gevonden.

